І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь..
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 136. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ЛИПНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 19, 1962 No. 136. VOL. LXVIII.

СЕНАТ БІЛЬШІСТЮ 4 ГОЛОСІВ ВІДКИНУВ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

Вашингтон. — 17-го липня Сенат більшістю 52-ох до 48-ох голосів відкинув урядовий проєкт медичної опіки для старших осіб в рямках соціяльного забезпечення. Це голосування закінчило слабі надії, що в цьому році можна буде ухвалити закон про медичну допомогу. Вже й давніше видно було, що Палатна Комісія Способів і Засобів не перешле проєкту на розгляд повної Палати, а тепер вже не будуть робити жадних старань в цій справі. Президент Кеннеді заявив в телевізії і журналістам, що це є „дуже поважна поразка майже кожної американської родини". Він сказав, що на найближчій сесії в січні 1963-го року він поновить цей законопроєкт, а цього року ця справа буде виборчою проблемою і виборці в листопаді повинні вибирати тих членів Конґресу, які голосуватимуть за те, щоб старші особи мали медичну опіку на випадок недуги. „Ми маємо вирішити, сказав Президент, в листопаді 1962-го року, в конґресових виборах, чи ми хочемо стояти на місці, чи хочемо підтримати той рід законодавства, який дає користь народові" Президент був роздратований під час складання заяви журналістам. Відкинення проєкту відбулося таким способом, що голосовано над внеском, щоб цей законопроєкт відіслати до Комісії, що є рівнозначне з тим, що цього року над цим внеском не буде Сенат працювати. В поіменному голосуванні за внесок відіслати проєкт до комісії голосували: 31 республіканець і 21 демократ; проти внеску були 43 демократів і 5 республіканців (Кейс, Н. Дж., Купер, Джевітс, Кітінґ і Кухел). Під час голосування були присутні всі 100 сенаторів, що дуже рідко буває. Останній раз так було 20-го лютого, коли Сенат відкинув урядовий проєкт про створення департаменту міських справ, і коли проти були 58 а за 42 сенатори. Як бачимо, то за медичну опіку при соціяльному забезпеченні були тільки 5 республіканських сенаторів, які підтримали компромісовий проєкт нюйоркського сенатора Джекоба К. Джевітса, всі інші республіканці були проти. А-ле проти проєкту був і 21 демократичний сенатор, майже всі з південних стейтів. Внесок на відкинення проєкту поставив сенатор - демократ з Оклагоми Роберт С. Керр. Очевидно, що відкинення проєкту викликало радість серед тих лікарів, які, як члени Американського Лікарського Товариства, були проти урядового проєкту. Лікарське Товариство видало заяву, в якій твердить, що відкинення проєкту є в інтересі американського народу, який мусів би був платити більші внески до соціяльного забезпечення, щоб „могли мати медичну опіку і ті особи, які її не потребують". Лікарі заявляють, що вони будуть підтримувати закон Керра - Міллса, який дає медичну опіку тим особам, які викажуться, що не мають жадних своїх засобів, щоб самим платити за шпиталі та лікування. Преса пише, що численні південні демократичні сенатори голосували проти законопроєкту тому, що знали, що цей проєкт і так не буде ухвалений в Палаті, і тому вони не хотіли настроювати проти себе лікарів та тих впливових осіб в своїх стейтах, які є проти медичної опіки в рямках соціяльного забезпечення. Вони знають, що їх рішення не матиме впливу на їхній перевибір, бо в південних стейтах не матимуть проти себе таких противників, які підтримували б урядовий проєкт медичної опіки. Справу відкинення цього проєкту вирішили сенатори із Вест Вірджінії Рендолф і з Арізони Гейден, бо якби вони були підтримали урядову пропозицію, то відношення голосів було б 50 : 50, і тоді віце-президент Джансон був би своїм голосом врятував медичну програму.

Бразилійська провінція Пернамбуко конфіскує американську електрівню

Ріо де Жанейро. — Провінційний уряд Пермамбуко повідомив дирекцію американської електрівні, що він 16-го липняя перебрав на власність провінції компанію, що називається Пернамбуко Трамвейс енд Повер Компані. Ця компанія постачає провінції Пернамбуко електричний струм і газ. Заряд американської компанії вніс спротив проти цього зарядження провінційного уряду. Представник компанії заявив, що сам факт скінчення контракту не свідчить про те, що електрівня і газівня перестали бути приватною американською власністю, яку можна сконфіскувати без відшкодування. Представник бразилійської амбасади у Вашинґтоні обороняє протилежне становище. Він заявив у державному департаменті, що під час 30-річної концесії американська компанія з прибутків покрила вартість вкладених інвестицій, і тепер, згідно з умовою, електрівня і газівня повинні перейти на власність провінції Пернамбуко.

Михайло Вишиванюк, заслужений піонер, помер у Філядельфії

Філядельфія. — У понеділок 16 липня тут помер на 84-му році життя один із найстарших українських діячів-піонерів в Америці, активний і провідний організатор і діяч у своїй громаді, довголітній член Українського Народного Союзу, сл. п. Михайло Вишиванюк. Покійний народився в селі Званівці, повіт Коломия, в 1878-муроці, а до Америки приїхав в 1902-му році. Вже з перших років свого побуту в цій країні включився в бурхливе тоді громадське життя та відіграв у ньому замітну ролю. Похорон відбудеться в суботу, 21-го липня.

В АМЕРИЦІ

● **88-річний** колишній президент Герберт Гувер 10-го серпня відзначатиме свої роковини з дня народження тим, що тоді буде відкрита Бібліотека його імени, при якій буде і музей. В тому дні президенти Мізурського і Вашинґтонського університетів передадуть Ювілятові дипломи почесних докторатів, які він мав дістати в 1925 і 1949 роках, але не мав часу годі їхати, щоб їх відобрати, бо завжди був зайнятий. Титул інженера здобув Гувер в 1895 році.

● **В суботу** 14-го липня в Маямі Біч на Флориді вибрано на Міс Всесвіту 24-річну брюнетку з Арґентини панну Норму Нолян. За цей титул старалися представниці 50-ох держав. Вона, 5 стіп і 6.5 цаля заввишки, важить 120 фунтів, і її постать має такі виміри: 35-25-36. Після перемоги вона сказала: „Я не знаю, чому мене вибрали, інші дівчата є такі гарні".

● **Колишній президент Д. Д.** Айзенгавер в четвер 19-го липня разом із своєю дружиною виїжджає до Европи пасажирським кораблем С.С. Франс. Він відвідає різні европейські країни, в тому і Німеччину. До Бонн має прибути 2-го серпня, і вже 3-го серпня від'їде.

Президент плянує в серпні подорож по західніх стейтах

Вашингтон. — З Білого Дому повідомили, що президент Кеннеді в серпні відбуде подорож по західніх стейтах, щоб звидіти деякі меліораційні проєкти на Заході. Ця подорож мала б бути одночасно і допомогою Президента демократичним кандидатам на членів Конґресу і губернаторів. Подорож була б „неполітичною", Президент не виголошував би політичних партійних промов, але вже самою присутністю в товаристві демократичних кандидатів підтримував би їх. Докладний час подорожі не є відомий, не відомо також, до яких стейтів поїде Президент. Але вже тепер знаємо, що Кеннеді відвідає проєкт водних резервуарів в Сентрал Велі в Каліфорнії. Відомо, що й інші губернатори, а не тільки губернатор Едмунд Дж. Бравн із Каліфорнії, просили Кеннеді, щоб заїхав до їхніх стейтів під час цієї „неполітичної" подорожі.

Пропонують зменшити число затруднених у фармерстві на два мільйони

Вашингтон. — Приватна, неприбуткова і неполітична організація т. зв. Комісія Економічного Розвитку опрацювала проєкт, як впродовж 5-ох років позбутися надвишки фармерських продуктів і збільшити фармерські прибутки, зменшуючи при тому число затруднених у фармерстві два мільйони. До п'ятьох років уряд не мусів би опікуватися фармерами, бо вони були б вільними підприємцями, подібно, як це дістеться тепер з іншими бизнесменами. За ті гроші, які уряд тепер видає на допомогу фармерам, можна б перевишколити два мільйони осіб, які тепер є затруднені на фармах, щоб могли працювати в промислі. Комітет пропонує злібералізувати торгівлю фармерськими продуктами з Европою, скасувавши теперішні обмеження у формі т. зв. квот. Уряд повинен допомагати фармерам в тому, щоб вони сталися вільними підприємцями, і щоб могли свобідно збувати свої продукти в цій країні і за кордоном. Комісія є проти фармерської програми уряду, яка перекинула б тягар із фармерів на споживачів фармерських продуктів.

ТЕЛСТАР ПЕРЕДАВАТИМЕ ПРЕСОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — Президент Кеннеді в понеділок 23 липня відбуватиме пресову конференцію, яку за допомогою комунікаційного сателіта Телстара надаватимуть до Европи. Конференція почнеться о 3-й годині по полудні. Саме тоді Телстар буде в такому становищі над ЗДА, що зможе зловити надану пресову конференцію і передати її до Европи.

НАЦІОНАЛЬНА МАНІФЕСТАЦІЯ У 20-РІЧЧЯ УПА ТА ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ ВІДБУДЕТЬСЯ НА ОСЕЛІ СУМА В ЕЛЛЕНВІЛЛІ

Ню Йорк. — В найближчу суботу і неділю, 21 і 22-го липня, на оселі Спілки Української Молоді Америки біля Елленвіл, у безпосередньому сусідстві Союзівки, відбудеться багатолюдна Національна Маніфестація для відзначення 20-річчя створення та перших виступів до бою Української Повстанської Армії. Маніфестація буде получена з відкриттям величавого пам'ятника Борцям за волю України, що його виконав скульптор Михайло Черешньовський, сам колишній вояк УПА. В суботу, 21-го липня о год. 8-ій ввечері відбудеться мистецька частина імпрези, в програмі якої театр. група під керівництвом артиста В. Шашарівського та хор під диригентурою М. Кормелюка виконають сценічний монтаж Леоніда Полтави: „Армія волі УПА". В неділю, 22-го липня, маніфестація почнеться Службою Божою в намірені українського народу о год. 10-ій рано. Після того відбудеться благословення прапору Т-ва б. вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки та відкриття пам'ятника борцям за волю України, з апелем, дефілядою, промовами і привітами.

Чергова інтерпеляція в Баварському парляменті в справі московської аґентури та її злочинів

Мюнхен (вл). — Посол до Баварського парляменту Герберт Прохазка вніс через голову Парляменту в Мюнхені письмову інтерпеляцію, в якій запитує Баварський уряд, чи він звернувся до уряду в Бонні з вимогою запротестувати в Москві в зв'язку із злочинною діяльністю московської аґентури в Мюнхені, головно по доконанні вбивств проти екзильних політиків — Матуша Чернака, д-ра Лева Ребета і Степана Бандери. Далі він питається, що думає прем'єр Баварії зробити, щоб подібні скритовбивства не повторялися. Прем'єр Баварського уряду дав на цю інтерпеляцію також письмову відповідь, в якій заявив, що охоронні заходи перед злочинною діяльністю московської аґентури скріплено і що Союзний уряд в Бонні внесе в Москві протест, але покищо йому ще не відомо, в якій це буде формі, та в який час.

Державний Департамент пошукує кваліфікованих урядовців

Вашингтон. — З урядового боку, як і в пресі вже нераз зверталося увагу, що федеральний уряд постійно потребує помочі, себто молодого доросту в штабі своїх працівників. Цю потребу виявляє також і лист п. Томаса П. Карролла, зв'язкового Державного Департаменту із студентами коледжів, до головного предсідника УНСоюзу п. Йосипа Лисогора, в якому сказано:

Державний Департамент заінтересований в можливостях подати вістку кваліфікованим студентам і студенткам та ґрадуантам коледжів і університетів, щоб заохотити їх до кар'єри в закордонній службі Департаменту. Побажано, щоб молоді люди, які спеціялізуються в економії, адміністрації, міжнародній торгівлі і фінансах, історії, політичних науках, міжнародних справах та в споріднених дисциплінах взяли участь в конкурсових іспитах, що їх влаштовується кожного року для закордонної служби. Найближчий іспит відбудеться 8-го вересня в багатьох містах Америки та в американських дипломатичних станицях закордоном. До цих іспитів треба зголошуватися найпізніше до 23-го липня ц.р. Закордонна служба Державного Департаменту відкриває для молодих, кваліфікованих осіб величезні можливості життєвої кар'єри...

Потрібні для зголошення до іспиту аплікації можна одержати в своїх школах або в Державному Департаменті в Вашингтоні.

Десятитисячна жіноча армія атакувала відділ військ О.Н. в Катанзі

Індійська військова стежа при вуличній барикаді в Елізабетвіль перед атакою на неї 10-тисячної юрби жінок.

Елизабетвіл, Конґо. — В ославленій вже провінції Катанґа дійшло у вівторок 17-го липня до події, що зайняла головні місця в пресі світу: понад десять тисяч жінок-муринок цієї провінції, що зорганізовані в бойовій Асоціяції Жінок Катанґи, камінням, палицями, кулаками і прямо чим попало впродовж трьох годин атакували відділ індійських військ Об'єднаних Націй, що встановив барикаду на одній з доріг недалеко Елизабетвіл. Перед атакою, під час атаки і після неї деякі з муринок виконували свої воєнні танці. Індійські вояки боронилися переважно „другим кінцем" рушниць або стріляли в повітря, але тим не менше одна жінка була вбита і ряд поранених. Вбито також одного хлопця, бо діти завзято допомагали своїм матерям у цій воєнній виправі. Місцева поліція зі свого боку намагалася припинити і розігнати войовничих жінок, але сама мусіла відступати під градом каміння. Жінки кидалися в бій з окликами „макакі! макакі!", що означає: „малпа! малпа!" та були скеровані на адресу індійських вояків, що виконують там службу Об'єднаних Націй. Кількох вояків було поранених. Жінки, що виконали цю атаку, піддержують відомого лідера Катанґи Мойсе Чомбе, а причиною атаки була згадана вже барикада на дорозі, що не подобалася войовничим катанжанкам.

Бен Белля погоджується на посередництво армії в конфлікті з Беном Кеддою

Тлемсен, Альжир. — Віце-прем'єр Тимчасового Альжирського Уряду Бен Белля і його однодумці заявили на пресовій конференції в цьому альжирському місті, що вони погодилися на посередництво військових провідників у їхньому конфлікті з прем'єром цього ж уряду Бен-Юсефом Беном Кеддою. Водночас і із цим Бен Белля і його прихильники попередили, що це є останньою спробою примирення і якщо уряд не піде на поступки, то вони застерігають собі свободу дальших дій. Подаючи це до відома, однодумці Бена Беллі підтвердили, що в ближче невизначеному місці між Альжиром й Ораном відбувається тепер нарада командантів шістьох військових округ Альжиру. Мохаммед Кіддер, міністер-десидент із Тимчасового уряду і теперішній керівник політичного штабу Бена Беллі заявив у зв'язку з цією нарадою, що якщо військові команданти досягнуть порозуміння щодо розв'язки існуючої в політичному провід Альжиру кризи, то їх рішення прийме Бен Белля, з цією, однак, умовою, що це порозуміння буде ратифіковане Національною Радою Альжирської Революції, значить революційним парляментом, діяльність якого була припинена Беном Кеддою. Відновлення його активности — є однією з перших вимог Бена Беллі і його однодумців у їхньому спорі з більшістю Тимчасового Уряду.

Москва закликає українців з Туреччини переселюватися до СССР

Мюнхен (вл). — Турецька преса принесла вістку, що в короткому часі виїдуть з Туреччини кілька сот українців, які жили там окремим селищем ще від часів Мазепи. Докладніших інформацій про обставини переселення нащадків козаків, що боролися за самостійність України в XVIII ст., преса не подає, але представники еміґраційних груп центрально - азійських народів з Туреччини твердять, що все це є вислідом послідовної акції большевицьких аґентів. Скоріше виїхали були з Анатолії нащадки москалів - сектантів „малаканів". Тепер прийшли вістки, що всі вони завезені на Сибір.

Найближчої суботи на Союзівці — Вечір пісні і слова

Союзівка, Кергонксон. — У рямках щотижневих культурно - мистецьких і розвагових імпрез на цій оселі Українського Народного Союзу відбудеться в найближчу суботу, 21-го липня, вечір пісні і слова у виконанні артисток українських театрів Валі Калин та Іванни Кононів. На фортепіяні їм акомпаніюватиме Володимир Гентиш. Артистки виконають переважно першу частину Вечора, себто пісні, а другою частиною, себто словом, займатимуться такі його майстри, як два відомі наші письменники - фейлетоністи Іван Керницький і Микола Понеділок. З „поінформованих джерел" додають, щоб їх обидвох не зарахувати помилково до артистів легкого жанру, — як це часом окреслюється Ансамбль пісні і слова, що виконуватиме суботнішню програму, — мотивуючи це тим, що обидва письменники належать радше до „тяжких калібрів".

● **Другий** секретар совєтської амбасади при Об'єднаних Націях Ігор Андреєв неправильно їхав і зачепив авто Антоні Нозеля коло Локаст Веллі на Лонґ Айленді і трохи пошкодив це авто. Він від'їхав 500 стіп, де затримав авто, але не хотів чекати на поліцію, кажучи, що не має на це часу. Присутні хотіли затримати совєтського дипломата, але він сів до авта і від'їхав.

КЕННЕДІ ПЕРЕСТЕРІГАЄ МОСКВУ В СПРАВІ БЕРЛІНУ

ВИКЛИКАВШИ СОВЄТСЬКОГО АМБАСАДОРА ДО БІЛОГО ДОМУ, ПРЕЗИДЕНТ ЗДА ЗАЯВИВ ЙОМУ, ЩО СПРАВА ЗАХІДНІХ ЗАЛОГ У БЕРЛІНІ НЕ МОЖЕ БУТИ ПРЕДМЕТОМ ПЕРЕГОВОРІВ

Вашингтон. — Президент Кеннеді відбув у вівторок дня 17 липня ц. р. одногодинну розмову із спеціяльно викликаним ди Білого Дому совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним. Згідно із інформаціями з офіційних кіл, Президент попередив совєтський уряд, що перебування військових залог західніх великодержав у Берліні є недискусійним, не може бути предметом переговорів і що будьякі ілюзії Хрущова в цьому напрямку є цілком даремні. Водночас із цим през. Кеннеді у своїй розмові з Добриніним перестеріг Москву, що берлінська криза мусить залишатися під безупинною дипломатичною контролею, головним чином в тому напрямку, щоб своїми наслідками вона не привела до відкритого конфлікту з обостороннім ужиттям збройної сили. Торкалася розмова з Добриніним теж і справа роззброєння. Президент Кенеді заявив йому, як предсвавникові СССР, що З'єдинені Держави Америки щиро бажають встановлення договору про заборону продукування нуклерної зброї і закінчення перегонів у зброєнні, але водночас із цим підкреслив конечність взаємної контролі, зокрема вимогу ЗДА, щоб міжнародна інспекція мала право переводити потрібну перевірку в цій ділянці безпосередньо на територіях дотичних держав, значить, Совєтського Союзу, ЗДА і Великої Британії. Конференція президента Кеннеді з совєтським амбасадором тривала одну годину. Відходячи з Білого Дому, Добринін відмовився поінформувати журналістів про перебіг цієї розмови і так же само не подав ніяких інформацій про це пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер. Викликання совєтського амбасадора до Білого Дому було першим дипломатичним актом цього роду в діяльності уряду президента Кеннеді. Салінґер заявив, що сталося це тому, що Президент не мав досі — від березня ц. р., значить від вручення Добриніним вірчих грамот — можливости говорити безпосередньо з Добриніним і поінформувати його про своє становище до головніших міжнародних проблем. Водночас із цим з Білого Дому повідомляють, що продовженням розмови през. Кеннеді з Добриніним буде зустріч державного секретаря Раска із совєтським міністром закордонних справ Громиком, призначена на кінець цього тижня у Женеві.

Совєти мають протиракетну зброю, яка може поцілити муху в космосі — перехвалюється Хрущов

Москва. — Під час зустрічі і розмови з групою американських редакторів, що подорожують тепер по Совєтському Союзі, Нікіта Хрущов хвалився, що Совєти мають протиракетну ракету, якою можна поцілити... муху в космічних просторах. Водночас із цим Хрущов намагався переконати американських журналістів, що уряд ЗДА помиляється, думаючи, що переводжувані на великій висоті нуклеарні детонації можуть бути успішною обороною проти совєтських ґльобальних ракет. Говорив Хрущов і про справу Берліну і доводив, що берлінська справа може бути вирішена тільки підписанням миру і разом з цим виведенням військових залог західніх Держав із Західнього Берліну. Він знову погрожував, що Совєти підпишуть сепаратний мир із Східньою Німеччиною, але реченця такого підписання він у своїй розмові не встановив. Відповідаючи на запити журналістів, коли будуть скасовані обмеження в подорожуванні по Совєтському Союзі, так як це зроблено для відвідувачів із Совєтського Союзу вже у ЗДА, Хрущов викрутився заявою, що він візьме цю справу „під розгляд". Перехвалюючися ракетою, що може поцілити муху в космосі, Хрущов заявив, що документарний фільм про дію такої ракети був показаний делеґатам московського „конґресу миру", який закінчив саме наради в Москві. У зв'язку із перехвалкою Хрущова департамент оборони ЗДА проголосив заяву, в якій висловлено сумнів щодо того, щоб Совєти могли вже сьогодні диспонувати такою ефективною ракетою, як про неї балакав Хрущов. Перехвалка Хрущова не відповідає дійсності і виступив з нею Хрущов виключно для пропаґандивних цілей, особливо ж для заперечення мілітарної переваги ЗДА.

В Молдавській ССР теж ув'язнюють сектантів за „антисуспільну діяльність"

Москва. — Згідно з повідомленням газети „Совєтська Молдавія", останніми днями ув'язнено на терені Молдавської ССР п'ять осіб, приналежних до секти, заснованої колись ченцем Інокентієм Левізіром. Члени цієї секти живуть у безженному стані. Ув'язнені провідники секти, здебільша жінки, були вже раз в 1953-му році засуджені на покарання 25 роками в'язниці, але по 5 роках були звільнені і, не зважаючи на це, почали далі організувати свою секту. Ув'язнених тепер обвинувачують у тому, що вони відтягають молодь від „корисного трудового життя" і роблять з неї „волоцюг". Совєтська преса таврує цього роду сектантів, як „антисуспільні елементи".

У СВІТІ

● **До Дубліну в Ірляндії** прибув дня 16 липня новопризначений американський амбасадор до цієї країни Метю Г. Мек-Клоскі. На летовищі його вітали тепло представники ірляндського уряду і столиці.

● **180 випускників (ґрадуантів) правничих шкіл у Греції** намагаються одержати дозвіл еміґрувати до ЗДА. Хочуть вони виїхати на знак протесту проти дошкульних обмежень в допущенні до адвокатського стану. Протягом останніх двох років в ряди адвокатури в Атенах допущено тільки 72 ґрадуантів.

● **Нікіта Хрущов** почав поїздку по північних областях СССР. Зупинившися в Петрозаводську, Хрущов має виїхати потім до Мурманська й Архангельська, двох міст, в яких він ще ніколи не був.

● **Міністер оборони Західньої Німеччини Франц Йосиф Штравс**, не зважаючи на всі вмовляння Аденауера й інших членів уряду, хоче таки зрезиґнувати із свого посту, щоб могти кандидувати на президента міністрів Баварії. Дотеперішнім президентом Баварії був д-р Ганс Ергард.

● **Австрійські селяни** започаткували протестні демонстрації проти встановлених урядом цін і платень, які є набагато вільніші в індустрії і водночас дуже некорисні для сільського господарства.

● **Стан здоров'я Вінстона Черчилла видатно поправився.** Вперше від дня 7 липня, коли лікарі ствердили запалення в його пораненій нозі, Черчилл встав з ліжка і міг сидіти вже свобідно у кріслі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Загрожені О.Н.

Це справжня іронія, що Організація Об'єднаних Націй, створена для збереження миру та відвертання всіляких загроз у світі, сама опинилася в загрозі ... банкротства. Все це ще залежить тепер від рішення Міжнародного Трибуналу Справедливости, що має бути винесене цього тижня в справі — так би мовити — „опреділення" надзвичайних видатків цієї міжнародної установи та способу їх покриття.

Справа в тому, що Об'єднані Нації мають тепер кругло 140 мільйонів долярів річно надзвичайних видатків на вдержання своєї міжнародної збройної сили в районі Газа в Єгипті та такої ж збройної сили „наглої потреби" в Конго. Тим часом цілий ряд країн, включно з Францією, Совєтським Союзом та арабськими державами, відмовляються вплачувати свою пропорційну частину фондів на ці видатки, бо вони не погоджуються з тими акціями ОН. Справу віддано на вирішення Міжнародному Трибуналові Справедливости, який має сказати, чи ці надзвичайні видатки належать до загального бюджету Об'єднаних Націй, чи треба вважати їх за окремі фонди. Якщо б ці видатки „опреділено" до бюджету, тоді ті держави, що відмовляються від вплат своєї частини, мусіли б ті вплати внести під загрозою втрати голосу, бо так постановляє правильник ОН. Якщоб рішення Трибуналу не було в корисіть такої можливости, тоді — як стверджують різні пресові коментатори — скляний хмародер Об'єднаних Націй над Східньою Рікою в Ню Йорку міг би перетворитись в найліпший міжнародний готель і стати пам'ятником втрачених надій.

Об'єднані Нації, щоб рятуватися від банкротства без уваги на рішення Міжнародного Трибуналу, випустили свої „вартісні папери" — бонди на суму 200 мільйонів долярів. Різні країни вже закупили частину цих бондів на загальну суму 70 мільйонів долярів. З'єдинені Держави Америки, що вже інвестували в цю міжнародну інституцію мабуть більше, як усі інші країни разом, готові й цим разом рятувати її від банкротства відповідною кількістю закуплених бондів, але на це треба згоди Конгресу.

Виникає питання: чи ця міжнародня інституція, створена для таких шляхетних цілей і з таких шляхетних мотивів, як збереження миру і безпеки в світі, але ганебно зловживана комуністичними ворогами того миру і безпеки для цілком протилежних цілей, заслуговує на те, щоб її рятувати від фінансового банкротства? Велика частина американської публічної опінії думає, що так і дає на це досить переконливі арґументи. Справа в тому, що над світом висить страшне мариво атомової війни і хоч Америка в союзі з іншими волелюбними і мирними країнами подбала про те, щоб проти цієї загрози забезпечитися відповідною оборонно - відплатною силою, то тим не менше Об'єднані Нації таки мають свою вартість, навіть при всіх своїх труднощах і недомаганнях. Виявляється бо, що найголовнішим завданням і єдиною можливістю теперішньої дипломатії є відкладати вирішування справ. Вільний світ вже так далеко поступився перед постійними вимогами агресивної Москви, що вже не має куди поступатись дальше, щоб не впасти або у приготовану для нього комуністичну могилу, або у війну. Отже, єдиний рятунок — відкладати остаточні рішення на остаточну розгру — „шовдавн" — між вільним світом і рабовласницьким комуністичним бльоком як найдовше можна. Може це і пощастить, бо мабуть, кожний думає, що час працює для нього. В такому відкладанні справ Об'єднаних Націй ніхто не перевершить і в цьому їх вартість для тих, що ще не втратили надії на можливість замирення. Було б зле, якби її люди втратили й було б зле, якби скляний будинок над Іст Рівер мав перетворитися в пам'ятник цих втрачених надій.

Москва цензурує й фальшує

Останніми тижнями в Совєтському Союзі побувала група американських журналістів — редакторів і співробітників різних газет і журналів у ЗДА. В днях 10 й 11-го липня вони відвідували Київ та його околиці і 13-го липня вони прибули до Москви, де з ними говорив під час окремої зустрічі Хрущов.

Перебуваючи в Києві, американські журналісти оглянули нові житлові будинки в Чоколівці і в Дарниці, Дарницький шовковий комбінат і Дарницьку районну лікарню, відвідали собор св. Софії, перетворений тепер на „Софійський Собор - заповідник", і побували в деяких колгоспах. Були вони гістьми Спілки журналістів України, яка приймала їх окремим обідом і відбули розмову з кореспондентом РАТАУ — Телеграфного Агенства України. В розмові цій усі американці, редактори і фоторепортери, висловлювали своє щире захоплення красою і чаром Києва, вродою українок, дружелюбством і гостинністю українців, які на кожному кроці ставилися до них незвичайно прихильно й тепло. Деякі з американських редакторів пригадали при цій нагоді інтересний момент з історії американсько - українських взаємин, а саме факт, що 80 років тому українські еміґранти привезли до стейту Канзас у ЗДА кілька кілограмів української пшениці, вирощування чудової культури якої поширилося по стейті, завдяки чому цей стейт став однією із найважливіших житниць ЗДА. Редактор газети „Гатчісон Нюз" Джан Гарріс висловив щире спасибі українцям за їхню пшеницю і те саме повторив Лорен Сот, редактор газети „Де-Мойн Реджистер Трібюн", заявляючи, що „ми у великому боргу перед ними — українцями — за їх чудову пшеницю".

Звідомлення РАТАУ про розмову його кореспондента з американськими журналістами надрукувала теж і московська „Правда", але з основними пропущеннями. Згадавши про захоплення американців красою Києва і про дружнє ставлення українців до американських гостей і враження гостей з оглядин цікавіших місць і пам'ятників культури, московська „Правда" зцензурувала усі ті уступи, в яких американські редактори висловлювали українцям подяку за завезену ними до ЗДА українську пшеницю, всі більші похвали на адресу Києва, як одного з найкращих міст СССР, їхні ствердження, що на них велике враження зробили стародавні мозаїки і фрески Софії й ін.

Ці ж самі американські редактори перебували 13-го липня в Москві і там відбули розмову з Хрущовим і про зміст цієї розмови — питання журналістів і відповіді Хрущова — совєтські офіційні чинники приготовили спеціяльне звідомлення для надрукування в совєтській пресі. Читаючи це звідомлення, американські редактори ствердили із здивуванням й обуренням, що в ньому пофальшовано не тільки зміст їх питань і відповідей, але й заяви самого Хрущова. Так, наприклад, всі редактори, як один, ствердили у своїй відповіді, що вони не мали можливости оглядати всього так, як хотіли, а в офіційному звідомленні подано, що вони відповіли Хрущову, що ніяких перешкод в цьому вони не зустрічали. Ствердження одного з редакторів, що в СССР є вже більше товарів "щоденного споживання", змінено на похвалу, що „в крамницях є вже всі основні товари". Заяву Хрущова, що „Берлін є головною перешкодою" для замирення між Сходом і Заходом, змінено на „одну з головних перешкод". Ціле звідомлення спрепаровано відповідно до вимог пропаґанди.

Приведені приклади із зцензуруванням звідомлення РАТАУ і пофальшуванням розмови американських журналістів із Хрущовим доводять, що Совєти були й залишаються країною безупинної і повсякчасної цензури і безоглядного затискання не тільки вільної думки і слова, але й звичайної згідної із правдою інформації.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ . . .

„ХАЙ БОГ МАЄ В СВОЇЙ ОПІЦІ ЦЕЙ ДОСТОЙНИЙ СУД!"

Кожний раз, коли Найвищий Суд З'єдинених Держав Америки починає свою сесію, його маршал відкриває її закликом: „Хай Бог має в своїй опіці З'єдинені Держави Америки і цей Достойний Суд!"

Якби комусь прийшло на думку внести позов до Суду, домагаючись відкинення цієї формули відкриття засідання суду, бо воно порушує конституцію, то, здається нам, Найвищий Суд мусів би ствердити, що він — оцей сторож конституції, сам ламав її вже півтора століття. І здається подібно мусів би рішити, що це проти конституції (тобто проти її першої поправки), що гроші з податків американських громадян вживаються, щоб оплатити капелянів Конґресу, які починають його засідання молитвою.

Цього можна б сподіватися після останнього рішення Найвищого Суду з 25-го червня 1962-го року. Тоді Суд рішив, що молитва, яку встановив Комітет Реґентів публічної школи в стейті Ню Йорк, щоб нею починати шкільний день, ламає припис конституції, який каже, що державний уряд „не може встановляти релігії". Позов про це внесло п'ять громадян - батьків шкільних дітей з Гайд Парку на Лонг Айленді. Може легка іронія в тому, що головний позовник, під іменем якого велася справа, зветься Енджел, що значить „янгол". По своїй приналежності, два позовники були жиди, один унітаріянин, один член „Товариства Етичної Культури", і один невіруючий. Найвищий Суд стейту Ню Йорк відкинув позов, бо не добачив в цій молитві „встановлювання релігії". А молитва ця має 22 слова: „Всемогучий Боже, ми признаємо нашу залежність від Тебе і просимо Твого благословення для нас, наших батьків, наших учителів і нашої країни". Це й усе.

Найвищий Суд признав домагання позву. Позовники тріюмфують, але дуже мало людей поділяють їх вдоволення. Навпаки, обурення зприводу рішення Найвищого Суду таке загальне, як рідко коли. В ньому багато скрайніх голосів, як ось голос конґреслена з Алабами — очевидно, — що „вони" впустили у школу неґрів, а вигнали з неї Бога; або цього декана з коледжу в Віланова, що Найвищий Суд це „нові інквізитори", або хоч би такий голос з низів, у листі до Конґресу, що „Найвищий Суд, крім одного судді, відвернувся від Бога", і т. д. і т. д. Гострим словам немає кінця. Як звичайно, схвильований народ не бачить позиції Найвищого Суду зовсім об'єктивно: так близько упрощена думка, що судді цього Суду є особисто проти релігії і що свідомо діють на шкоду країни, коли позбавляють її релігійного виховання, тієї найсильнішої зброї проти комунізму, проти молодечої злочинности і взагалі проти упадку моралі і т. д. А проте, питання, яке стояло перед Найвищим Судом, зовсім не було про вартість релігії, як виховного чинника і рішення зовсім не висловлює особистого відношення суддів до релігії. Вони мали рішити тільки одне вузьке питання: чи молитва, яку уложив Комітет Реґентів для читання в школі є „встановлюванням релігії", яке є заборонене конституцією. Один суддя, мр. Стюарт, думав, що ні, але він був сам один проти шістьох, які думали, що так. Суд ствердив, що не є завданням уряду приписувати молитву, бо молитва, це особиста справа душі кожної людини; офіційна спільна молитва, це релігійна церемонія, а це є введенням релігії у школи, отже порушення конституції. Навіть, коли ця молитва була така надконфесійна і до того добровільна, для тих дітей, які її хотіли. Зрештою, що значить „над-конфесійна" молитва? Адже у тій молитві були певні догми, як ось, що існує Бог, що Він єдиний, що Він є творцем людей, які від Нього залежні, і що Він вислухує молитви. Прихильники рішення Найвищого Суду не вагалися піднести цей арґумент.

Та Суд ішов радше по формальній лінії. Він у своїй інтерпретації покликався на відому фразу Джеферсона про „мур між державою і релігією". Та в цій історичній інтерпретації Суд здається не пішов доволі далеко. Здається, що не старався він розуміти це Джеферсонове твердження і взагалі постанову Конституції в світлі тодішніх обставин і пануючих ідей. Це ж вони були мотивами для творців конституції і тільки в них можна віднайти інтенцію припису тієї конституції. Тоді люди пам'ятали, як багато їх предків втікало з Европи перед релігійним переслідуванням, як навіть у цій країні були спочатку пануючі і упривілейовані релігії з кривдою для визнавців інших, був свого рода теократичний устрій в Масачусетс, була католицька колонія Мериленд. Це не було добре, на думку творців конституції. Релігійна рівність була основною ідеєю; воля віровизнання без привілеїв окремих віровизнань, без офіційних релігій в окремих стейтах була вимогою часу і знайшла свій вислів в конституції. Але чи мало це, по інтенції творців конституції, означати розрив публічного життя з релігією? Адже основна американська філософія, висловлена тим же Джеферсоном у Декларації Незалежности, покликується на Творця людського роду. Це той Творець, за словами Декларації, запевнив містерові Енджелеві і його товаришам, а зокрема тим, які не вірять у Нього, те право, на якому спирають своє домагання позву проти молитви в школі. А всеж, ця молитва була традицією в американській школі. Під час війни за американську свободу, Континентальний Конґрес кожного дня офіційно молився за перемогу. Молиться тепер і Найвищий Суд і Конґрес. У американському національному гимні, принятому Конґресом, співають: „І це наше мотто: в Бозі наша надія!" І вибите воно на американських грошах.

Якби творців американської конституції, а зокрема цього припису першої поправки, можна запитати чи їхня інтенція, висловлена в конституції, йшла так далеко, щоб заборонити молитву в публічних школах, то їх відповідь була б найбільш авторитетною, автентичною інтерпретацією. Тепер ми тільки можемо догадуватися їх відповіді. Дуже правдоподібно, що їх відповідь не піддержала б рішення Найвищого Суду.

Суд мусить інтерпретувати і в цьому мусить мати повну свободу. А все таки — в останньому рішенні Суд, здається, занадто точно і вузько тримався „літери закону", тої, що може довести до клясичної формули в малій парафразі: „переат патрія — фіят юстіція" — хай пропаде батьківщина, щоб тільки сталась справедливість.

Тепер підуть пропозиції про зміну конституції. Вже заповіли їх конґресмени, домагалися й ґубернатори на останньому з'їзді.

Але можливо, що цього не було б потрібно, якби Найвищий Суд, інтерпретуючи конституцію, старався був знайти її оригінальну інтенцію.

(юст)

Лев Ясінчук

УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ В ЗДА

(4)

Обсяг навчання українознавства на основі програм.

В основі спирається програма на заложенні, що заки діти приступлять до читання й писання, вони повинні вже мати засвоєний деякий засіб українських слів і фраз і вміти їх ясно і правильно виголошувати. Відповідно до тієї основи вводять програми в тих школах обов'язковий „Дитячий садок" для дітей уже від 5-го року життя. Це немов підготова до справжньої шкільної науки. Програма для дитячого садка може бути вжита для дітей на першому році, а навіть на першому півріччі 2-го року властивої школи для тих дітей, що не ходили до „садка" й не опановують ще основ української мови. — На 2-му півріччі другого року властивої школи діти починають пізнавати звуки і їхні знаки — букви так, що з кінцем квітня 2-го року повинні закінчити цілу азбуку, сполуку букв у склади, складів у слова й слів у речення. Як у дитячому садку, так і на перших двох ступнях школи повинен учитель робити перерви, примінюючи пісоньки, ігри та розваги.

Для облегчення вчителеві ведення розмов з дітьми, на основі яких мали б діти пізнавати українську мову та збагатити свій мовний словник щонайменше 150 словами, передруковано, чи може тільки закуплено підручник для — французьких дітей. В цьому підручнику представлено образками, без слова тексту вісім різних груп з наклеєним над ними українським написом як наприклад, родина, школа, кляса, хата, зима, звірята і т. д., а на обкладинці наклеєно напис як заголовок книжки „Добридень". До цього підручника видано інший, вже з українськими й англійськими текстами під заголовком „Учительський підручник до книжки п. н. — „Добридень". Ці оба підручники мають теж послужити для дітей першого й другого ступня властивої школи, що не ходили до дитячого садка.

Окрім того підручника, на основі якого діти займаються ілюструванням, є ще й новість у навчанні української мови, а саме дві довгограйні плити з 12-ма лекціями, в яких діти своїми голосами виголошують українські розмови. Текст до плит приготовано збірно — сестра Емілія ЧСВВ з монастиря у Факс Чейз біля Філядельфії зладила тексти розмов, проф. І. Близнак дібрав дітей своєї школи до виголошування, а артистка, п-і Олімпія Добровольська подбала про правильну вимову дітей. До плит є окремий підручник з тими самими текстами.

Після тієї вставки переходимо дальше до програм, тепер уже для 3-ої кляси. Діти повинні вже читати з Букваря, або з „Першої Читанки" плавно, виразно й зрозуміло. (В школі св. Юра в Ню Йорку уживають Букваря авторства Вагилевича). Читання перериває вчитель співом, іграми навіть при співах і рухах, українськими танцями і т. п. Пісенний матеріял у програмі поданий радше прикладово — дитячого, релігійного чи патріотичного змісту, без обмеження для вчителя.

В 4-ій клясі програма української мови в основі така, як у 3-ій клясі, але в ширшому об'ємі, з вимогою докладніших і ясніших дитячих знань, а це вимагає від учителя стислішої продуманости, щоб через різноманітне поступування вчителя усунути можливу нехіть дітей до матеріялу вже раз пророблюваного, хоч не так основно. Розумове читання з читанки Б. Романенчука для 3-го року має включити теж добру інтонацію. Важним чинником є оповідання казок, байок, леґенд і зацікавлюючих оповідань. Відомі вислови доповнювати новими. Ілюстраційний матеріял подібно, як у 3-ій клясі; Як зразки читань і віршів подані у програмі (прикладово): „Осінь у Карпатах", „Листопад 1918 року"; „Св. Миколай Чудотворець"; „Перша ялинка"; „Різдвяна казка"; „Шевченко наше сонце"; „Коли Тарас молився"; „Воскресення Христове"; „Великдень на Україні"; „Великдень у Карпатах" чи інші.

5-та й 6-та кляси подумані в програмі мов одна група, в якій навчання українознавчих предметів щораз поширюється, набирає повноти й піддержує в учнів зацікавлення. На це надаються окремі уступи з Читанок Б. Романенчука (прикладово): „Хрещення св. Ольги"; „Володимир Хреститель"; „Мій край"; „Київ"; „Оборона Києва"; „Заповіт Ярослава Мудрого"; „Ярославова слава"; „Дзвони в Україні"; „Тарас чумакує"; „Україна"; „Карпатська Україна"; „Свято - Иванська леґенда". При обговорюванні названих уступів учитель поширить їх відомостями про давніх слов'ян, їх спосіб життя, вірування, многобожество, духи, німфи, з'яви й загалом про їхню культуру до часу зустрічі з християнством.

Для кореляції надається розмова про Київ, про будівництво українських князів, про Дніпро, св. Софію і т. п. Поруч читання поручають програми вірші, наприклад: „Вітчизна"; „Вечір на Україні"; „Молитва українського юнака"; „Наш знак" і ін. В 5-ій клясі повинен учитель, користуючись підручником Б. Романенчука, провести граматичні вправи про речення, знаки перепинання, писання з великої букви, слово, склади, звуки й приголосні (порядок з програм — Авт.).

6-та кляса. Поширення граматичних відомостей на речення просте й поширене, розпізнання підмета й присудка, всі знаки перепину, іменники — їхній рід і творення множини, прикметник, дієслово, займенник, прислівник; вправи при читанні. Знання мови підкріплюють також одночасні доповнення вчителя; поширюють це знання м. ін. такі уступи (прикладово): „Кам'яна сокира"; „Ольга Перевізниківна"; „Фата моргана в Криму"; „В городі князя Лева"; „Ярослав Осьмомисл"; „Як святкували колись Різдво в полтавському селі"; „Святий Вечір на Гуцульщині"; „Юні дні в житті Маркіяна Шашкевича" та ін. — Вірші:

(Закінчення на стор. 3-ій)

Володимир Мацьків

МУСИМО . . .

Мені доводиться вже 12 літ жити на терені одної з наших католицьких парохій у Філядельфії, яка є доволі скупчена і, сказати б, живе компактною масою. Це дає мені можливість слідкувати за розвитком нашого життя і поробити з того деякі висновки.

На терені цієї парохії живе нова і давніша наша іміґрація. Давнішої іміґрації є тут вже три покоління. Перше, це старі батьки та діди, що народились ще на рідних землях, друге — це їхні діти, роджені в Америці і третє — їх діти, або внуки першого покоління.

Коли перше покоління говорить все рідною мовою, ходить до своєї церкви та бере участь в парохіяльному житті, а також, в міру можливостей, буває на наших імпрезах тощо, то їх діти (друге покоління), хоч розуміють рідну мову, нею не послуговуються. В церкві можна бачити їх небагато. В парохіяльному житті беруть участь далеко не всі, на українські імпрези майже не ходять і дуже сумнівне, чи щонебудь рідне читають. Тим самим мало або й зовсім нічого не знають про українські справи. Натомість третього покоління вже нема ні в церкві, ні в школі.

Говорю про це не тому, щоби докоряти нашим рідним, що прибули сюди давніше. Вони робили все, що могли й уміли, але їм не вистачило сил.

Говорю це тому, що і нашим дітям тобто дітям новішої іміґрації грозить те саме. Якщо ми не зумісмо викресати в собі сил, щоб успішно ставити чоло тим умовинам, за 50 літ про нас загине всякий слід.

Нам годі замикати очі на ці справи, годі ховати голову в пісок, як цей нерозумний струсь в пустині, але треба по мужньому глянути правді вочі та поробити всякі можливі заходи для протидії.

Наша доля в майбутньому на цьому континенті буде якраз така, якими будуть наші діти. А наші діти будуть такими, якими ми їх виховаємо.

Про нашу долю, як окремої спільноти, частини великої, культурної та давньої нації, будуть рішати не кількість закуплених авт чи домів, не висота конт в банках, а навіть не кількість наших організацій, народних домів чи навіть церков та парохіяльних шкіл, але кількість свідомих одиниць, які знатимуть, хто вони, чого вони хочуть, за що змагаються, до чого йдуть.

Що ж нам робити?

1) Мусимо змобілізувати всі наші сили, всю нашу опінію для національного виховання нашого молодого покоління;

2) Мусимо вимагати від наших чолових організацій, які живуть і розвиваються завдяки нашим вкладкам, щоб вони звернули свою увагу в бік виховання нашого молодого покоління та присвятили їй максимум своєї праці і фондів;

3) Мусимо подбати, щоб в кожній місцевості, де живуть наші люди, заіснувала школа українознавства і щоб вона мала умовини на постійну і успішну працю; про те, що всі наші діти та молодь повинні з такої школи користати, окремо переконувати, здається, не має потреби;

4) Мусимо подбати, щоб усі наші діти якнайбільше користали з рідної книжки, чи газети та щоб ця лектура була захоплюча і притягаюча для дітей і молоді;

5) Мусимо вимагати більше праці та кращого пошанування рідної мови від наших молодечих організацій, а заразом подбати, щоб всі наші діти та вся наша молодь до них належала;

6) Мусимо всіми силами та засобами впливати на наших молодших та менше досвідчених батьків, щоб вони присвячували справі національного виховання своїх дітей більше уваги та допомагати їм в цьому ділі;

7) Мусимо вказати нашій дорастаючій молоді ідею, яка була б провідною зіркою в цілому дальшому їхньому житті.

Сподіюсь, що ці слова примусять призадуматись всім нашим міродайним чинникам та особам, які стоять у проводі нашої спільноти, а перш за все нашим українським батькам. Краще говорити про це тепер, коли ще не запізно, ніж відкладати на пізніше. Бо — може бути запізно!

С. Риндик

ТРОЇСТІ МУЗИКИ

(Лист від А. З.)

(1)

На цей раз напишу вам про троїсті музики, а зокрема про цимбали і про одного цимбалістого.

Троїсті музики мають у своїй історії одну великої слави сторінку: вони грали перед новонародженим Сином Божим, у вифлеймськім вертепі! Це були три волхви - монархове, звіздолюби й зорезнавці, приведені до Вифлеєму з востоку новою зорею. Ще донині український нарід співає:

Царіє, царіє! Вдарте
у струни,
Заіграйте пісні во труби:
Христос рождається,
славіте!
Христос з небес, — зрящіте!
Христос на землі,
возносітеся!

Для тих, що кохаються в симфонічних оркестрах, де нараз грають усі породи струн, дуд і труб, а кожного роду по кілька штук, троїсті музики — дуже вбогий примітивізм. Та для мого вуха це найкраща музика. Була і є. І коли я буду вмирати, то нізачим не буде мені так шкода, як за троїстими музиками. А на тому світі заграють мені інші музики. Ой заграють . . .

У нас на весіллях грали тільки троїсті музики. І так само було, коли хлопці справляли якісь гульки. Один музика грав на скрипку, другий — на цимбали, а третій — на баса. Скрипка вела перед. Де треба, говорила, де — плакала, а де — зойкала. Самі знаєте. Цимбали знов щебетали. Часом ніжними синичками, часом щигликами, а частіше голосними жайворонками, коли вони злинають горокругами до неба і звідти обсипають ниви срібним дробом своїх пісень. А на те все басоля тільки порохкувала: рох та рох! Раз так, раз інак. А роз трохи вище. Три нути від сили. Це дуже ліниве грало. Особливо в компанії таких неврастеніків, як скрипка і цимбали.

Коли троїсті музики об'являлися на селі, люди добрішали. Навіть Гаврилиха, вдовиця, що на горбі над криницею, не вилазила на ворота і не сварилася до цілого світу, а мовчала. А діти скакали від радости. Мало того. Коли молода з дружками й музиками ходила по селі, то собаки переставали гавкати. Кожна псяча душа переймалася врочистим настроєм загалу й замовкала. Не гавкнула навіть тоді, коли на той час заходив до села якийсь жид. Тільки притишено кмурчала. Це, звичайно, не значило, що й собак троїсті музики захоплювали. Це тільки значило, що вони їх якось діймали. Але напевно не пригнічували, бо тоді б собаки заводили.

А ген-ген на схід від нас, замість цимбалів, били в бубен. „Славні бубни за горами" — казали, бувало, наші люди. За горами може й славні, але не зблизька. На такі музики я б не ходив. До гуркоту, до тарахкоту я не маю серця. І взагалі не люблю ніякої галабурди в музиці. Така вже моя вдача. Мабуть, від мами. Коли вона над нами співала, колисаючи, то була ніжна й лагідна і ніколи не верещала. Тож я з охотою слухаю тони, а не крики, а не шуми. Чисті тони! Самі, або в доброму товаристві: в акордах, контрапунктах і поліфоніях (за круті слова прошу ласкаво вибачити). Тони — це чарівні діти гармонійних рухів, символи числа й порядку, антитеза безладдя. Мішати їх із галасом - хаосом таких галабурдників, як бубни (а ще гірше тарілки!), то чиста святосказа, блюзнірство, кощунство.

На жаль, і модерна музика возлюбила хаос. Їй припала до вподоби гамарня, де співають такі майстрі вокального мистецтва, як стругарки, циркулярки, довбарки, молотки і погано сцентровані мотори. Це відродження музикального смаку наших далеких пращурів, коли єдиним музичним інструментом була довбня, а єдиною музикою — бабахкання нею. Цей атавізм я пережив сам на собі, коли служив у царській армії. Один із основних законів цієї армії вимагав, щоб кожний вояк співав, байдуже, чи має голос чи не має, чи має слух чи не має, чи знає пісню, чи не знає. І начальство дуже пильнувало, щоб ця засада дисципліни була докладно виконувана. І з цим мені було найбільше горе, бо з мене такий співак, як із коров'ячого хвоста батіг.

— Вольноопределяющий! Азет не пойот, а только хавкаст! — зауважив одного разу підхвебель Холоша, гостро дивлячись на мене.

Це була правда. Я справді тільки хавкав, клапаючи ротом і тим удаючи, що співаю. Підхвебель загрозив мені карою. А він не жартував. І тоді я почав співати. Яку б пісню не співала рота, я кричав із усієї сили. Так само робила більшість вояків. Від цього наш капітан Простофілін мав велику радість. Ідучи поперед роти, він героїчно відбивав кроки, а на його обличчі сяла-сяяла побідоносна усмішка. Прохожі могли подумати, що він тількищо з нами козаками звоював турка!

Пізніше я переконався, що співоче мистецтво цього роду часто повторюється і в цивільних хорах, особливо в многоротих і особливо там, де відзначаються гарні й голосні дівчата. Мутатіс мутандіс можна це прикласти і до великих оркестр. Тут уже не можна говорити про гармонійні руки. Тут уже чусте цілу компанію стародавніх довбней.

Але вернімся до троїстих музик із цимбалами. У нас кожний музика називався посвоєму. Котрий грав на скрипку, на того казали „скрипістий", а на цимбали — „цимбалістий", або й цимбал, а на баса — „басістий". І в одній пісні співається:

Соловей — скрипістий,
А гоголь — басістий,
А горобчик, жвавий хлопчик,
Та й не знав, де сісти.

Але ці слова знали тільки свідомі люди, а не будь-хто. Ці на тому не розумілися. Та й не було в нашому селі своїх музик. Їх треба було спроваджувати з будь-відки з інших сіл. Аж ген пізніше об'явився і в нас свій цимбалістий. Як це сталося, я власне й хочу оповісти, тільки зроблю це трохи далі.

УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ В ЗДА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

„Єсть ім'я жіноче"; „Українська Мадонна"; „Батьківщина"; „Мені однаково"; „Христос Воскрес"; „Ранок перед пластовою зустріччю". Все це на основі підручника Б. Романенчука для 4-го року. Педагогічний сприт учителя має тут широке поле для заокруглення й закріплення проробленого.

7-ма й 8-ма кляси, що завершують шкільне навчання в тій школі, мають для цієї мети послідовну програму з українознавства. На основі конкретних правил і відповідних вправ ця група поширює, викінчує й заокруглює відомості з української граматики й правопису. Завважую, що граматика є тільки помічним засобом до правильної мови. Програма узгляднює підручник Шклянки, але не забороняє іншого підручника.

В тій групі широко й у загальному - повністю трактується географію (в 7-мій кл.) й історію України (в 8-ій кл.). Для цих предметів поручають програми підручник географії Рудницького (Початкова географія), а для історії підручник І. Крип'якевича й Дольницького. Подрібне вичислювання передбачених програмою історичних тем забрало б забагато місця, тому обмежуся тільки до загальникового представлення матеріялу. Історія України охоплює всі етапи, що їх проходила Україна як цілість, чи окремі її землі, з княжих часів починаючи, а на створенні Української Держави з її замітними переходами й переміпами та на окупації після другої світової війни й на українській великій еміграції кінчаючи.

При навчанні географії й історії стають дуже цікавим і помічним засобом окремі уступи з читанки Овчаренко „Золоті ворота", які програма поручає в подрібному вичисленні.

Нема сумніву, що уважний і неупереджений читач відразу помітить, що коли б навчання українознавства в парохіяльних школах відбувалося хочби тільки стисло за насвітленими програмами, то ці школи набрали б характеру українських шкіл, без уваги на те, що вони, як школи цілоденні під доглядом стейтової шкільної ради, мають виконувати програму обов'язкових публічних шкіл. З тим фактом мусить рахуватися й українське громадянство. Одначе треба завважити, що навіть добра воля й прихильність учителя до українства ще не рішає про те, чи програма українознавства буде повністю виконана. Вирішним моментом буде тут індивідуальність учителя, його педагогічний і дидактичний хист і його фахова підготова, або... геніяльність.

Мехіканський диригент Шавез критикує совєтських композиторів

Мехіко Ситі. — Славний мехіканський композитор і диригент в пресовому інтерв'ю заявив, що він недавно в своєму мистецькому турне диригував симфонічними оркестрами в Брюселлі, Бергені та фільгармонійною оркестрою в Берліні, а в Гамбургу, і Відні, Парижі і Тель Авіві робили рекорди з його виступів, але він не виступав поза залізною куртиною. „Мене запрошували туди, казав Шавез, але я не хотів їхати до СССР. Совєтські композитори є поневолені, бо держава диктує їм шляхи, якими вони мають ходити". Шавез критикував найбільших совєтських музик Дімітрія Шостаковіча і Арама Хачатуріяна. Шостакович має „великий талант, але геній може виpости там тільки, де є воля сумління", — казав мехіканський композитор. Совєтські композитори мусять користуватися технікою, яку їм визначив уряд, та використовувати такі народні теми, які є „простопримітивні",

• В провінції Саскачеван в Канаді страйкують 700 лікарів, і тільки 55 не залишили праці над своїми пацієнтами. До них належить і д-р М. И. Віленсц, народжений в Польщі, який заявив, що хоч він не погоджується із урядовим пляном медичної опіки, то його лікарське сумління не дозволяє йому покинути пацієнта. Він працює денно по 12 до 14 годин, обслуговуючи 3,500 населення в околиці Квапеллю в Саскачевані.

Вісті Українського Національного Музею в Шикаго

Президент музею д-р М. Симинович ювілятом

Президентові музею та меценатові й добродієві багатьох українських організацій і акцій, д-ру М. Симиновичеві сповнилось 12-го червня 1962 року п'ятдесят років з дня одержання докторського диплому та його лікарської праці.

Управа музею склала Ювілятові найсердечніші гратуляції та найщиріші побажання міцного здоров'я та молодечих ще сил для дальшої неустанної праці й завзятої служби українській культурній і державницькій справі на многі, многі, літа.

З тої ж нагоди американське Т-во „П'ятидесятників" в Шикаго удекорувало Ювілята пропам'ятною золотою відзнакою та уділило йому почесну грамоту.

Музейні експонати на виставці Розері Коледж

При закінченні шкільного року в цій школі влаштовано виставку мистецтва, в якій було уділено кількох вітрин для українських експонатів, позичених в нашому музею. Український відділ очолював старинний портрет Гетьмана Богдана Хмельницького та шаблюка і дві старовинних пістолі, як символ кількавікової боротьби України за волю й свою державу. Досить численно представлене наше народне мистецтво: частини одягу: буковинська жіноча сорочка, полтавська плахта, гуцульські, борщівські і яворівські крайки, рушники. Цікавила всіх українська кераміка та речі мистецького різьбарства, велика лялька в полтовському строї, мініятюрний драбинчастий віз і т. д. Разом позичено 61 предмет.

Виставка користалась великим успіхом. Її відвідало понад 600 осіб: вся професура цієї високої школи, студенти, члени ювілейного з'їзду абсольвентів з своїми гостями на чолі з кардиналом Меєром та багатьма визначними особами культурного світу Америки, як напр. пані Дулей — мати славного американського лікаря місіонера.

Аранжувала виставку член нашого музею і референтка його мистецького відділу панна Ірина Несторович, що є професоркою мистецтва того коледжу. Вона не лише вияснювала своєрідність українського національного мистецтва й культури на підставі виставових експонатів, але й поширювала діяпозон своїх інформацій на українську національну проблему. Робила вона те з завзяттям молодої української патріотки, виявляючи при тому широке знання свого фаху, що мимоволі прикликала до себе прихильну увагу публіки. Її ж колеги й американські знайомі створили про неї таку жартівливу поголоску: „Коли хто не жаліє свого життя, то най лише запитає міссіс Несторович про якийсь український експонат, чи то бува не є предмет російського мистецтва?!" Заслугою її сталося те, що численні відвідувачі виставки увірували, що „юкрен" то є щось, інше ніж „рашен".

З нагоди такого успіху управа музею постановила організувати в майбутньому руxому виставку, а в разі заінтересовання нашими експонатами американських навчальних і наукових інституцій для їхніх виставок, позичати їм експонати.

Ант. Кущинський,
секретар музею.

Концерт Учнів Фортепіянової Студії проф. Наталії Котович

Маючи якнайгарніші спомини з попередніх концертів-пописів Фортепіянової Студії пані Н. Котович, ми з охотою прийшли і на цьогорічний концерт у Філядельфії, 29-го червня.

Сама програма з творами визначних композиторів, вказувала, що і той вечір буде на високому рівні.

Концерт почала Галя Козак, учениця нижчого курсу, відогранням Баха: Польонеза Г-моль. Вона виступала також у 5 точці програми із Клементі: Сонатіною оп. 36 Нр. 2 Аллеґро — і Шостаковича: Сумна казка, — себто, мала до діла з трьома композиторами, які належали до барокової, клясичної і модерної епохи. Та вив'язалася вона зі свойого завдання взірцево.

Молодий хлопчина, Глен Діяз, представив себе з чітким мужеським ударом, ритмом, та добрим фразуванням, граючи М. Аарона Балет на льоді і Світла сонця і тіні.

Любця Кос, по двох роках науки виконала стилево Куглява: Сонатіну Оп. 55, Нр. 1; Віваче, — С. Геллера: Етюд Оп. 45 Нр. 2 Лявіна, з темпераментом, як також Прокофієва „Ранок" з направду відповідним зрозумінням.

Іванна Карбовська гарним фразуванням та такою технікою віддала настрій у Шішова „Пастушок", та жвавістю темпераменту у Ґедіке „Танок".

Ґреґорі Діяз по двох роках науки зумів заграти Сібеліюса — Вальсет; Батона — Маленька пісонька, — та Бартока — Не за скоро. Це були самі сучасні композитори, що їх композиції виконував учень цікаво та гарно.

Третя дівчинка Оленка Бережницька, також по двох роках солідної праці, дала себе почути в трьох частинах Клементі — Сонатіна Оп. 36. Нр. 3. Шуберта — Вальсі Ленто Дольорозо; Д. Кабалевського — Оп. 27 Балляді — та С. Геллера — Етюді Оп. 45 Нр. 18, Нетерпеливість. Вона відтворила основну сумовиту нотку композиції Шуберта, наративний спосіб у Кабалевського, та несупокійний настрій твору Геллера.

Треба було подивляти, що так завансований репертуар грали учні по двох роках науки, згідно з вимогами цих творів.

Друга частина почалася Й. Гайдна — Концертом Д-Дур Віваче, яку відіграла 10-літня Вірця Козак, при чому оркестральну партію виконувала п. Наталія Котович. Цей концерт слухається завжди з цікавістю, бо він написаний бравурно та перенизаний гарним музичним ефектом кілька разів. Учениця виказала, що могла свою техніку і фразування довести до того, що опановано, супокійно уважно та в темпі віваче грала ту таку милу, хоч і нелегку, річ.

До піднесення краси тої ж композиції причинився чудовий музикальний акомпаніямент самої п. Котович, знаної не відсьогодні, як неперевершеної і прецизійної акомпаніяторки.

Мали ми змогу і насолоджуватися композиціями Шопена у грі знаної нам із щасливих та гарних виступів з попередніх рокіт Христі Заброцької, як також знаного нам від ряду пописів, молодого Едвіна Карра.

Перша грала елеґантного Шопена: Вальс Е-Моль Нр. 14 із його змінними настроями. Кілька гарних моментів зраджували, що у Христі, при дальшій наполегливій праці, Шопен міг би стати шедевром у її майбутніх концертових виступах. Вона грала Гайдна Сонату Д-Дур Аллеґро кон бріо, де виказала, що не є їй чужим і Гайдніський стиль та темпо.

Виступила заавансована учениця Аннелля Кауліпіс із Бетговена Сонатою Оп. 10, Нр. 1, Ц-Моль, Аллеґро Мольто кон Бріо. Ця талановита, музично здібна і пильна учениця дала нам змогу вислухати сонату Бетговена, який прославляє геройство, побідну, переможну боротьбу з судьбою, стремління до міражу найвищої радости. А немов перлини ранньої роси розсипувала вона у своїй грі при виконуванні А. Глузунова: Імпромпту Оп. 54, Нр. 1, Дес-Дур, який на загал є рідко граним, а цього вечора становив цінний набуток у програмі нашого концерту.

Зате сила удару, бравурна ніжність і мелянхолія, такі немов капризні настрої у Скерцо В-моль Оп. 31 Нр. 2 Шопена, які несподівано переходять у глибокий смуток чи до гострого крику якоїсь розпуки, щоб потім показати нам ясне світло супокійних променів весняного сонця — усе це заграв Едвін Карр огнисто і з захопленням.

Коли хочемо уйняти у загальні рямці музичні настрої і рефлексії того вечора, то мусимо з вдоволенням підкрелити, що загал учнів, це талановиті діти, які свою гру можуть допровадити до гарних вислідів. А мистецький і педагогічний хист пані проф. Наталії Котович дає нам тверду запоруку, що впровадить своїх учнів у країну найвищого мистецтва, яке засвідчить перед цілим світом, що ми, українці, вміємо працювати і уміємо здобувати верщки успіху для себе, а славу для нашого народу.

Фортепіянова гра, на цьому концерті, стояла на високому рівні, мистецька краса та безпретенсіональність виконуваних композицій виказували високий рівень науки.

Між присутніми на залі панували почування радости і захоплення. Квіти, дарунки і гратуляції пані проф. Котович за гарний успіх.

Д-р М. Рибак

ДМИТРО СОКУЛЬСЬКИЙ

(Посмертна згадка)

18-го травня відійшов від нас у вічність в університетському шпиталі міста Саскатуну с. п. Дмитро Сокульський, залишаючи горем прибиту дружину Марію й десятилітню донечку Христину. Передчасна смерть його заскочила рідню, друзів, знайомих та ціле українське громадянство, котре знало його добре з його відданої праці в шкільництві, бібліотекарстві, на національному, культурному й релігійному полі на рідних землях і на еміграції.

Дмитро Сокульський

Покійний народився 4-го листопада 1909 року в Карлові, снятинського повіту, де й ходив до народної школи. Гімназію закінчив у Снятині в 1929 р. Після того покійний закінчив учительський семінар у Гродні й працював у бібліотеці міста Варшави в 1932-35 роках. Студіюючи на філософічному факультеті Варшавського університету, Сокульський навчав одночасно в місцевих школах від 1935 до 1938 року. В 1936 році він отримав ступінь маґістра філософії на Варшавському університеті, з педагогікою як головним предметом навчання. Молодий вчений продовжував студії й спеціялізувався у славістиці, працюючи під проф. Р. Смаль - Стоцьким у Варшаві, але вибух війни перешкодив йому в отриманні докторату в цій ділянці. Водночас від 1938 до 1939 р. працював помічником бібліотекаря Варшавської Університетської Бібліотеки. У роках 1939-1943 був директором народної школи у місті Красноставі на Холмщині, де й познайомився зі своєю судженою, панною Марією Черній, також учителькою. Від 1941 р. молоде подружжя Сокульських брало активну участь в організуванні дитячих бібліотек і садків на Холмщині, а покійний був референтом для тих справ від Українського Центрального Комітету.

Воєнна хуртовина загнала с. п. Сокульського і його дружину до Німеччини, де покійний викладав в українській гімназії в Голлендорфі в 1945-47 роках. По приїзді до Канади с. п. Сокульський працює у міській бібліотеці Лімінгтон в Онтаріо, а відтак закінчив бібліотекарську школу в Сиракюзькому університеті зі ступенем маґістра бібліотекарства у 1951 р. Від 1951 року покійней працював у бібліотеці Саскачеванського університету, аж до осени 1961 року, коли недуга повалила його з ніг. Покійний завідував відділом періодиків бібліотеки.

Вже від юнацьких років с. п. Сокульський зачав активну публіцистичну діяльність. Його статті з ділянки педагогіки, виховання, організації бібліотек й українських шкіл почали появлятися від 1935 р. у різних наукових й педагогічних журналах у Львові, Кракові і Варшаві. Ця публіцистична праця продовжувалась в літах 1939-43, а також була дуже оживлена на північно - американському континенті у повоєнних роках. Покійний був також співробітником наукового журналу „Слявіка Канадіяна", органу Канадської Асоціяції Славістів і бібліографом україніки в Канаді. Місцеве українське громадянство знало с. п. Сокульського з його численних виставок україніки в Саскачеванському університеті, як відданого діяча в різних наукових, національних, суспільних і релігійних інституціях, а також як кореспондента й дописувача до української преси.

З відходом у вічність с. п. Дмитра Сокульського українське громадянство втратило відданого працівника і борця на національному і культурному полі, здібного й працьовитого науковця і свідомого та активного українця.

Хай земля його прибраної Батьківщини буде йому пером!

А. Б.

Про Росію і поневолені народи

Ню Йорк. — У найновішій книжці англомовного органу УККА „Український Квартальник" (ч. 1, весна 1962), крім актуального матеріялу, в тому редакційної статті про антисемітизм в СССР і статті проф. Лева Добрянського про боротьбу Китаю за свободу, подано теж і серію статтей присвячених справам поневолених Москвою народів, написаних у відповідь на твердження державного секретаря ЗДА Діна Раска, що „Україна, Вірменія і Грузія ... є традиційними частинами Совєтського Союзу". У першій із цих статтей п. н. „Україна в західній картографії і науці 17-18 сторіч" автор її ред. Богдан Кравців доводить на підставі джерельних матеріялів, що висловлене у бюлетені державного департаменту „Нотатки про совєтські справи" твердження, що поняття „Україна" є більш політичним, як історичним, і що воно було „винайдене" націоналістами в 19-му сторіччі, не відповідає дійсності, бо політичним поняттям була Україна вже в 17 і 18 віках. Спростовують твердження державного департаменту і дальші статті із цієї серії п. н. „Історія Вірменії", що її написав відомий вірменський публіцист Григорій Д. Гурджіян, і „Грузія та її нарід", автором якої є д-р Георгій Накашідзе, викладач Колумбійського університету в Ню Йорку. Завершує цю серію стаття проф. Кларенса Меннінґа п. н. „Державний департамент, Росія і холодна війна". Появилося це число „Українського квартальника" в обкладинці скомпонованій із двох мап України 17-го і 18-го століть. Про ролю і значення „Українського Квартальника", як органу української незалежної думки, говорило недавно „Радіо Свобода", передаючи розмову свого кореспондента з редактором Квартальника Володимиром Душником. Ред. Душник поінформував слухачів „Радіо Свобода" в Україні про ціль і завдання УККА і його друкованих органів.

Єпископ Пайк заявляє, що Найвищий Суд „знесвятив" Америку рішенням про молитву в школах

Сан Франціско. — Єпископальний єпископ Каліфорнії, колишній правник і адвокат із правом оборонити перед Найвищим Судом ЗДА, Джеймс А. Пайк, промовляючи в Клюбі Комонвелт, заявив, що рішення Найвищого Суду ЗДА в справі заборони молитви „в публічних школах є „знесвяченням" (деконсекрейшен) цієї країни". Він сказав, що читає свою промову, бо справа, про яку говорить, є „дуже делікатна". На думку єпископа Пайка треба ухвалити поправку до конституції, яка дозволила б учням молитися в публічних школах. Покищо учителі повинні читати своїм учням в школі ті написи, що є на монетах „Уповаємо на Бога" та місця з Декларації Незалежности, в якій є згадка про Бога, а також третю строфу з державного гимну. Зміни конституції триває довший час, тому люди повинні йти за вказівками президента Кеннеді і молитися вдома.

БЕЗПОСЕРЕДНІЙ ЗВ'ЯЗОК ВОЛЛ СТРІТУ З ЛЕТОВИЩАМИ

Великий гелікоптер типу Буїнґ Вертол 107 перевозить кожного дня по кілька разів пасажирів із Волл Стріту, відомої американської фінансової дільниці в Ню Йорку, до одного із трьох нюйоркських летовищ. Переїзд триває всього вісім хвилин. На фото гелікоптер на тлі одного з хмародерів (посередині) у цій частині міста.

Книжка, що читається з захопленням

Це повість Олекси Солтисіка „Та земля наша", що появилась у 20-тиріччя УПА, видана накладом автора друком „Метротоп Прінтінґ Ко." в Шикаґо на 357 сторінках.

Подією, коло якої автор розвинув весь зміст повісти, є насильне виселення комуністичною московською владою нашого підкарпатського села на Ряшівщині кудись на Схід. На наш час, — це є злободенна тема, якої торкалось перо не одного письменника. Але автор зумів її гармонійно пов'язати з кількома, і то яскраво зображеними, моментами так, що перед нами цікаво розвивається широке полотно його твору.

Ось глибоко - психологічний тип героїні Юстини, що з теоретично прихильної до комунізму інтелігентної дівчини перемінюється в активного учасника Української Повстанської Армії. Тут тип її батька, що згинув краще, ніж покинув рідну землю. В дальшому бігу подій зображено в усій наготі неморальности й безпринциповости тип польського дідича — прислужника совєтської влади. Незвичайно живо, як на фільмовій ленті, переходить перед очима читача життя й чинність повстанського відділу з її леґендарним отаманом Соколом та його боєвими діями включно до історичного, геройського знищення військового генерала міністра Скверчевського. При тому все описується з найтоншими психологічними рисками. Особливо уміло представив автор типи повстанських старшин, між якими був і жид, що віддано служив Українській Правді і типи зрадників — Чапаєв та його сестра — химерна Людмила. Не реферуємо змісту повісти. — Хай з нею познайомляться книголюби. Кінчаться вона цікавим історичним фактом відходу одної частини відділу УПА в рейд на Захід до вільного світу. Друга ж частина не в силі душевно відірватись від Рідної Землі і йде у вирій дальшої боротьби проти окупанта, боротьби до самовідречення, до загину.

Всі події автор так цікаво й логічно пов'язав між собою, що зацікавлення читача по-що зацікавлення читача зростає. Автор має талант писати живо й з психологічною тонкістю, як ми вже зазначили вище, і читач захоплюється змістом, переживає й хвилюється разом з позитивними героями повісти. Читач при цій книжці не нудиться, легко перебігає сторінку за сторінкою цієї повісти. Автор зумів дійсні події літературно оформити та надати їм пригодницької форми.

Ця книжка має не лише літературне значення. Вона змальовує події, такі характерні для сучасної епохи визвольної боротьби України, що в майбутньому теж не втратить своєї вартости для прийдешніх істориків, що студіюватимуть цю жорстоку добу життя нашого народу.

Патріотичні ж типи, виведені в повісті, запалюватимуть молодь до їх наслідування.

Не є я мовознавець, але все ж рішаюся висловити жаль, що ця гарна змістом книжка писана, як видко, до певної міри, „на коліні" в поспіху американського заробітчанського життя автора. Вона потребувала б доброї коректи, бо на це заслуговує її цінний зміст.

Що ж торкається технічного виконання, то воно не є добре.

Ант. Кущинський

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації „СВОБОДИ"
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучую 10 центів — прошу змінити мою адресу.

Моя СТАРА АДРЕСА була:

ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище: ....

Адреса: ....

....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище: ....

Адреса: ....

....

Канада дістала концесії від Европейського Спільного Ринку

Оттава. — 16-го липня Канада дістала концесії від держав, що належать до Европейського Спільного Ринку, згідно з якими вона зможе вивезти товарів до европейських 6-ох держав вартости дол. 250 мільйонів. Про ті концесії повідомив секретар торгівлі Джордж Гіс. Канада зможе вивозити фармерські продукти, рибу, дерево, метали і дещо з готових виробів. Спільний Европейський Ринок погодився переговорювати в справі купна в Канаді пшениці вартости дол. 130 мільйонів. До Европейського Спільного Ринку належать такі країни: Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ. Асоціяція Трестових компаній вислала звіт до Королівської Банкової і Фінансової Комісії, в якій висловила побоювання, щоб в Канаді не продовжувалася інфляція. Від 1949-го року вартість канадійського доляра впала до 77 центів, якщо його вартість оцінювати на основі індексу цін на товари щоденного вжитку. Асоціяція закликає уряд не допускати до зросту інфляційного тиску.

Капеля Бандуристів перед новими завданнями

На підставі статуту Т-ва Приятелів Української Капелі Бандуристів, одним з основних завдань Т-ва є поставити Капелю на шлях постійного концертування по професійній лінії. Це може бути здійснене лише тоді, коли Капелею заопікується якийсь імпресаріо чи концертова фірма.

Коли ми висилали Капелю до Европи в ролі амбасадора української культури, то мали на увазі також призбирання кращих відгуків европейської преси про концерти Капелі з тим, щоб потім використати їх на місці для дальших заходів у реалізації наших плянів. Так і сталося. Ми дістали відгуки преси, які значно перевищили наші сподівання. Коли ми представили ці відгуки американським концертовим фірмам і імпресаріям, то зацікавлення Капелею значно зросло, внаслідок чого маємо вже підписаний на ряд років контракт з одним з визначних американських імпресаріїв К. І. Креймером.

Хоч умови контракту на перші роки не є задовольняючі, бо треба буде дещо докладати до концертових поїздок, але щоб дати початок професійній праці Капелі і поставити її на службі українській справі, ми рішилися на такий акт. На підставі контракту Капеля вже з жовтня місяця ц. р. виїде в концертове турне по коледжах і університетах центральної Америки, щоб піснею в супроводі бандури інформувати вищі шари молодого американського покоління про правдиву історію й культурні надбання нашого народу, чого вже довші роки прагнуло наше Т-во й патріотичне українське громадянство вільного світу, підтримуючи Капелю матеріяльно. При цьому варто згадати, що до цього часу коледжі й університети обслуговували аж два російські хори, які пописувалися нашими піснями й співаками, приписуючи кращі надбання нашого хорового мистецтва собі.

Річ ясна, що в таких обставинах Капелі доведеться вступати в рішальний бій і старатися виграти його вже в першім сезоні. Щоб бути певним успіху, треба буде стягти до Дітройту найкращі сили та бездоганно підготувати програму, що потягне за собою додаткові видатки. Засоби на ці видатки ми маємо на увазі частинно роздобути з пікніку Капелі, який відбудеться в неділю 12-го серпня б.р. на оселі „Діброва" поблизу Дітройту.

В справі призбирання засобів ми вже розіслали до всіх наших відділів, комітетів сприяння, прихильних нам організацій та на доступні нам адреси громадян.

Звертаємося до всіх наших організацій і громадян з проханням використати всі засоби й можливості, щоб роздобути засоби на цю ціль, бо від цього в рішальній мірі буде залежати, чи виграє Капеля бій і чи будемо мати ми — українці на міжнародньому мистецькому ринку нашу українську мистецьку одиницю, чи й далі наші культурні надбання будуть присвоювати собі інші, а наші співаки співатимуть в інших хорах.

Управа Т-ва Прихильників У.К.Б.

Посвячення пам'ятника на могилі сл. п. проф. І. В. Сенька

Першого липня 1962 року на цвинтарі УПЦеркви в Бавнд Бруці, Ню Джерзі, в першу річницю смерти с. п. проф. Івана Васильовича Сенька, відбулося посвячення пам'ятника. Посвячення довершив о. протоєрей С. Щадинський. Після посвячення пам'ятника відправлено панахиду. На панахиді була вся родина покійного професора: вдова п. О. Сенько, дочка Ася, син Петро та внуки, а також понад сотню друзів та знайомих. Серед присутніх був ген. полк. О. Загродський з адьютантом сот. Б. Єфремовим.

Після панахиди в церковній залі, влаштовано поминальний обід. Під час обіду були промови - спогади про життя та діяльність с. п. професора, б. члена Української Національної Ради, члена УНДС, вченого секретаря Українського Військово - Історичного Інституту в ЗДА та члена Виховної Ради ОДУМ.

З промовами виступали: о. прот. С. Щадинський — член Консисторії УПЦеркви, проф. Л. Чикаленко — член Вільної Української Академії Наук, проф. полк. К. Дацько — директор Українського Військово - Історичного Інституту в ЗДА, д-р Т. Сендзік — член Українсько - Американського Демократичного Об'єднання Трентону, п. І. Гуща —— директор Школи Українознавства в Трентоні, інж. А. Дерев'янко та С. Стрибко.

На внесок п. С. Стрибка під час обіду переведено грошову збірку на Церкву Пам'ятник в Бавнд Бруці.

Каде.

Короткі вістки

● В Еспанії звільнено з в'язниці Вілляма Васса, шикаґівського банкіра, засудженого з початком цього місяця на рік тюрми за образу генераліссімуса Франка. На яких умовах його звільнено і чи йому дозволять вернутися до ЗДА, Васс не знає.

● Західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер відбув у понеділок дня 16 липня наради із своїми економічними експертами. Темою цих нарад, що тривали чотири години і відбувалися за закритими дверми, мало бути знецінення західньо - німецької марки, вартість якої постійно падає.

● В Брукліні, Н. Й., в опущеній крамниці знайшли нові її власники дол. 5,000 в старих і пошкоджених банкнотах. Якщо до 6-ох місяців не зголоситься хтось із родини померлого власника крамниці, то банк видасть ці гроші в нових банкнотах тим, що знайшли цей скарб.

● Американські біологи, які досліджують фавну на острові Гаїті з рамени Крайової Наукової Фундації, повідомили, що їм вдалося там знайти 4 нові породи жаб, про які досі наука нічого не знала.

● На пограниччі Іраку і Туреччини почалися збройні сутички між збунтованими членами племени курдів і збройними з'єднаннями Іраку. Туреччина вислала військо на охорону своєї границі.

Батьки! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб забезпечити їх краще будучність, а нашій громаді у вільнім світі нового свідомого члена!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 21-го ЛИПНЯ 1962:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 83, в год. 5:00 по пол., в Укр. Горож. Клюбі, при 847 Норт Френклін вул. — С. Гавриш, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Піврічні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 42, в год. 7:30 веч. Буде звіт конвенційних делеґатів та деякі важливі справи. В. Марущак, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори членів Б-ва св. Юрія, Відд. 239, в домі Укр. Амер. Горожан, при 847 Н. Френклін, від год. 3:00 до 5:00 по пол. Хто ще не отримав дивіденди за 1961 р., прошу зголоситися по чек. — М. Ковальчук, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го ЛИПНЯ 1962:

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 342, в шкільній кімнаті, ч. 2, під церквою св. Димитрія, в год. 2:00 по пол. При отриманні дивіденди проситься мати на увазі Фонд Наглої Потреби. — Г. Волянський, предс.; о. І. Гундяк, секр.; П. Кавенський, касир.

КУРТІС БЕЙ, Мд. — Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра й Павла, Відд. 81. Проситься всіх членів прибути на Збори, щоб вибрати нового касира, тому, що попередній касир помер в дні 9-го липня цього року. — А. Блавцяк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні Збори Б-ва св. Йосафата, Відд. 217, в год. 2:00 по пол. в парохіяльній залі. Проситься членів прибути на час, буде піврічний звіт Управи та звіт делеґатів із 25-ої Конвенції УНСоюзу. Крім цього, буде видача дивіденди. — В. Колданський, секр.

БОФФАЛО, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 127, в год. 11:30 перед пол., в церковній залі, при Філморе і Онейда вул. Проситься членів прибути на Збори, вплатити свої вкладки та забрати чеки-дивіденду. — Управа.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Звичайні Місячні Збори Т-ва ім. Івана Франка, Відд. 97, в год. 2:00 по пол., в церковній залі, при 45-47 Hope Ave. — М. Мельник, рек. секр.

ST. JOSEPH, Mo. — Піврічні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 355, в год. 2:00 по пол., в церковній залі. Проситься членів прибути на означений час. — Управа.

МІЛВІЛ, Н. Дж. — Піврічні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 347, в год. 1:00 по пол., в залі, де звичайно. Буде звіт делеґата із 25-ої Конвенції УНСоюзу та видача дивіденди. — Гр. Тимчій, секр.

АКРОН, Огайо. — Піврічні Збори Б-ва Сош. Св. Духа, Відд. 295, в год. 1:30 по пол., в церковній залі, при 1866 Drown St. Побажаним є, щоб всі члени явилися на Збори, бо є багато справ до полагодження. Крім цього проситься, щоб члени вирівняли свої залеглості. — В. Пулк, секр.

ШИКАҐО, Ілл. — Піврічні Збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 106, в год. 12:00 впол., при 841-3 N. Western Ave. На Зборах буде звіт Управи і Контр. Комісії за шість місяців. Проситься вплатити свої залеглості та забрати свою дивіденду. — Г. Дацьків, фін. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Місячні Сходини Т-ва „Любов", Відд. 370, в год. 11:45 перед пол., в кімнаті ч. 1, при школі св. Арх. Михаїла, при 656 Джордж Ст. Проситься всіх членів і членкинь прийти, заплатити свою місячну вкладку і вирівняти свою залеглість. Тих членів, які ще не взяли своїх дивідендових чеків, проситься забрати. Касир і секретар Відділу будуть урядувати в залі вже від год. 9:00 ранку. Тим членам, які пожертвували свою дивіденду на Фонд Наглої Потреби, складаємо щиру подяку. — В. Гіна, секр.

Посмертні згадки

Іван ГОРІШНИЙ — член Т-ва ім. Ю. Головінського, Відд. 341 УНСоюзу у Виндсорі, Онт., Канада, помер по тяжкій недузі пістряка в дні 6-го червня 1962 року, проживши 53 роки. Покійний народився в селі Бліх, пов. Зборів, Західня Україна. До Канади прибув 1927 р. Полишив у смутку доньку, зятя та 3 внучки, а в Рідному Краю — 92-річну стареньку маму. Похорон відбувся 9-го червня ц. р., з пох. заведення до укр. кат. церкви, при участі Родини, Приятелів та Членів Відділу. Покійного поховано на цвинтарі у Виндсорі. — В. Й. П.!

І. Хрін, секр.

ТАРЗАН, ч. 4874. Лявра в одінні канібалів!

— Я тішуся, що ви є тут... І ви зможете побачити той поступ, який робить ваша Лявра.

Нагло він закликав, звернувшися вбік. — Гаразд, приведіть її сюди!

Привели жінку і Вілліямс зробив великі очі... Вона була одіта в огидну одежу канібальських поневолювачів.